

Курва війна : роман-версія

Сергій Ухачевський

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

1.

Російська влада — це таборова дисципліна, підкорена державному ладові, це стан облоги, який став нормальним станом суспільства...

...Якщо злочинців не вистачає, їх створюють. Жертви свавілля могил не мають. Діти каторжників самі каторжники. Вся Росія — та ж в'язниця і тим страшніша, що вона велика і що так важко досягти і перейти її межі.

Астольф де Кюстін «Росія у 1839 році»

Цього ранку ми дуже довго стояли вишикуваними на плацу, принижено знявши шапки. Відкашлювалися, тягнули носами, сутулились, увібгавши голови у коміри, стиха тупцювали, щоб якось розігріти задубілі ноги. Дув холодний березневий вітер. На вітрі швидко набрякали, висихали губи і сльозились очі. Пальці до болю промерзали у благовонних зеківських рукавицях. Говорити — заборонено. Рухатися — заборонено. За порушення — бур *. У цій зоні — це найгірше, що може трапитися з в'язнем. Бур — це нижній рівень пекла, з якого поверталися живі скелети. У такі хвилини намагаєшся абстрагуватись і не звертати уваги на довколишнє. Однаково, крім сіро-зелених стін бараків, парканів, вертухаїв на вишках і дерев'яного помосту-трибуни з прапорами та портретами вождів, нічого більше не побачиш. Тому намагаєшся «відключитись» від реалій, заплющити очі й думати про щось далеке звідси, що якнайдалі від клятого Сибіру, де за багато сотень років уже поклали кості мільйони наших дідів-прадідів...

Але це не просто. Реальність тримає тебе чи то окриками конвоїрів, чи карканням ворон, які збиралися чорною хмарою зриватися зі своїх нічних сховків і проводили ранкову перекличку. Чи то заповзятою брехнею собак «на посьолку» за стінами табору. І ти щоразу наче прокидаєшся від цих різких звуків. І потім знову хоч на хвилику пробуєш пірнути у власні нетривкі фрагментарні

марення. Якби зараз запитати кожного із бранців, про що саме ці фантазії, вони були б до болю схожими: про дім, тепло, сонце, батьків, дітей і Україну.

Нарешті зі штабу вивалив начальник колонії особливого режиму № 113 ДООП **. Свиноподібний майор Пригунцов з дівочими рум'яненькими щічками і бабоподібною фігурою. На жаргоні він — «хазяїн». По-нашому — «Хазяйка», або «Бабець» ***. За ним — посіпаки у теплих бушлатах, сірих вушанках, розігріті після офіцерського сніданку. Від них відгонило смаженою дешевою ковбасою і яєчнею на салі. Свіжим хлібом та розчинною кавою. Ці запахи ми відчували, наче гончаки, і несвідомо тягнули їх носами, ще більше подразнюючи вічно порожні шлунки. Усе це шапіто розвальцем та притупуванням вибралося на дерев'яну трибуну і зайняло місця відповідно до ранжиру.

Затим на мізансцену потягнулася, неохоче відбиваючи стройовий крок, табірна обслуга: вертухаї, чергові, розводящі... по-нашому «чорти». Ми ожили, стиха заворушилися, готуючись до фінального дійства. За ними цікаво було спостерігати. Попереду примушено хвацько крокувала принижена частина цього наброду, здебільшого — зачмирені кацапчуки, мордвини та інша багатонаціональна невизначена чума під загальною назвою «руськіє». Вічні днювальні, «шнірі» ****, чорнороби. Слідом — «щурята»: нацмени-вертухаї з Туви, Башкирії, Бурятії та ще якоїсь хріні. У розшитій аксельбантами і галунами формі, розцяцькованій низкою веселкових дешевих медальок та значків на впалих грудях... Вони були на вищому щаблі солдатської ієрархії. Крокували знехотя. Еліта. Содоміцький гарем Бабца. Косоокі почувалися господарями становища, бо, вилізши зі свого гівна, в якому існували роками до служби, раптом отримали владу. Над «руськими», ну, і трішки над нами. Хай навіть за це доводилося платити Хазяйці п'ятою «шоколадною» точкою і своїми поганими пельками. Щурят

ми ще називали «смоктунцями».

Але реальними господарями цього всього шумовиння були не вони. Насправді тут усім заправляв «Кавказ». Ми їх називали «лаврухи». Кухня, склади, весь «контрабас» ***** та гроші проходили через них. Їх було небагато. Але вони міцно тримали все у своїх руках. І не опускалися до того, щоб носити форму, а тим більше ходити строем з цим набродом. Лаврухи і жили чистіше, ніж їхні «колеги по службі», й поводитися, ну, майже достойно, принаймні щодо нас. Із Казбеком, їхнім лідером, можна було домовитися про все, лиш би гроші. І це був той чувак, який твердо дотримувався слова.

Парадоксально, але всі кацапські «традиційні» в'язничні правила, встановлені ще за царів, діяли досі, та у нашому випадку за ними жили сама табірна охорона й обслуга. Зі своїми аристократами та ізгоями, порядками і законами. Щоправда, був нюанс: «титульний» російський народ займав тут титульні місця біля параш і під нарами. Якщо переходити на в'язничні поняття, то «півні» ***** з-під Бабця «опускали» і «чмирили» «титульних» до рівня в'язничних «опущених» ***** . Це була відверта перверзія, психологічна заміна. А для нас — певна сатисфакція, мед на рани.

Був час, коли в «нашу» зону завели блатних, щоб вони допомогли адміністрації тримати нас на жорсткому повідку. Але блатні швидко або ставали слухняними «зека» і стояли у черзі, щоб насолодитися миттям параш (тобто наближалися до рівня «опущених»). Або ж просто обнулялися, безслідно зникали в лісових нетрях. Кінці — або у воду: в сибірських ріках, у заводях на свою здобич постійно чатували таймені, міні, соми, що можуть швиденько змолотити людську істоту до кісточок. Або на лісове аутодафе. І на випалених лісових ділянках часто можна було натрапити на фрагменти обгорілих, невизначених сірих кістяків. Тому цей експеримент адміністрація швидко завершила.

Українських полонених почали утримувати окремо, згідно з усіма міжнародними конвенціями. Ну, майже з усіма... З величезною натяжкою.

Загалом ми, бранці, на фоні чортів, щурят і навіть лаврух мали вигляд набагато пристойніший. Нам гонор не дозволяв опускатися до їхнього рівня. Скажу відверто: ми й у бараках жили охайніше, ніж вони у казармах. Та й Хазяйка, хоч алкан і содоміт, кінченим ідіотом не був. До нас він ставився подеколи краще, ніж до своїх воювак. Ми давали йому заробити копійчину на життя і на дрібні задоволення. Навіть на дуже не дрібні. Тому й не пухли з голоду, мали такий-сякий зв'язок із волею. А для бранця — це зовсім не мало.

Але зараз Бабець чи то невдало похмелився, чи що... Тому, коли закінчилися всі ці ранкові марширування, шиккування та рапорти, почав свій спіч з добірного матючиння, обзиваючи нас «отродьєм» і націоналістичною «швалью». Сказав, що коли б його воля, то всіх би нас розстріляв, але «великий чоловік», «батько народів» дає нам шанс стати людьми... «Потішив» нас новиною, що у зв'язку з відсутністю України «як суб'єкта міжнародного права» ми стаємо автоматично громадянами ерефії — фсєвелікай расії. Ми стихшено невдоволено загули. Завершив він так, на видиху:

— Кароче, полосатіки... уроди... Вам пішла амністія...

Що?!

Що???

Ще раз... ЩО???

Вибух у мізках! Це — Воля! Ми стрепенулися, хотілось один одного обняти, кричати від радості, танцювати... Але ні. Ми ще «зека». Нам цього не можна. Ми ще «зеки особливого режиму», нехай навіть... згідно з усіма міжнародними... й у такі хвилини для наших наглядачів «свята справа» — зіпсувати нам радість та покарати додатковими нарядами, буром і наднормовими годинами

роботи. Як варіант: «спортивним святом» замість вихідного — ідіотським перетягуванням канатів та кросом довкола плацу. Ми стійко заверли на місці, затамувавши подихи.

— Маларосія, — продовжив він вибірково зачитувати, — уміратворена. Наваросія і Крим — занялі дастойніє места в сем'є народаф фсєвєлікай расіі!..

У сум'ятті почуттів ми слухали цю беліберду, бо знали, що насправді відбувається в Україні, незважаючи на обмежений доступ до інформації і постійні телевізійні шоу, котрі нас примушували дивитися в бараці. Та ще — найтупіші розважальні програми уперемішку з шансоном рівня кретинів. Україна насправді все ще боролася. Так, величезний шматок окупувала ерефія (ввр *****). Але ми були переконані, що це — ще не кінець. Уже пів року, як триває «всеосяжне» перемир'я... Хоча насправді бойові дії не припиняються. Тому зовсім не зрозуміло, чому нас вирішили амністувати.

Бабець, схоже, усвідомивши, що його затишна бізнес-імперія руйнується, з розпачем відкинув аркушик із текстом амністії. Папірець весело закружляв по закутках плацу, підхоплений вітром. Ми стежили за ним із душами, перехопленими радістю, та з надією на вільне життя. Хай навіть із собачим паспортом. Хай навіть в окуповані частини України. Але це не проблема — як би вони не крутили, не вертіли, ми мали надійні електронні документи. Із багатьма рівнями захисту, котрі під час повномасштабного вторгнення у 2020 році підготувало Мінцифри й удосконалило для тих, хто опинився в окупації або в полоні. Ці документи визнавали у більшості країн світу. Лиш був би мобільний телефон. Тому ми не зважали на верєск Хазяйки:

— Суки! Пазорніки! Мені соромно, що ми стали з вами громадянами однієї великої країни! Дякуйте нашому вождєві й моліться за нього, бо він... Добрєйшей души челавєє-є-ек!

Предателі! Отщепенці! Була б моя воля, я б вас гноїв до кінця вашого непотрібного дешевого життя!..

Ну, таке... Потім був парад на честь «річниць». Спочатку продибали, мов обісрані, наші вертухаї, а за ними змушені були пройти й ми. Зазвичай після таких от шикувань ми ліниво плелися до бараків або в промку. Аж раптом... Наш Майорчик, стиха, крізь зуби: «Шикуйсь! Бійці! Струнко! Кроком руш!».

І щось перемкнулося. Зеки вмить підтягнулись і-і-і-і... Задубілі на холоді ноги до болю вдарили першими кроками по мерзлому бетону й чітко, мов на параді, відбиваючи поступ, рушили. Це перші кроки до волі. Після року пекла... Хазяйка, здалося, відкинувся назад, під портрети плюгавих «вождів» і з тваринною ненавистю зиркнув на нас... Потім опанував себе, прошипів щось під носа, кивком пальця підкликав одного з наших. Кацапи називали таких «козлами» (тобто це ті, хто співпрацює або на «контакті» з адміністрацією). Але ми вирішили не влізати в їхні «поняття». Між нами він був «посередник». Бабець просичав йому на вухо:

— Поясни своїм хахлам: будете йти трьома етапами. Перший — п'ятсот доларів, другий — чотириста, третій... ну, ти пойняв мою логіку. Як ні, то згною в бурі й нарядами заїбу до смерті на лісоповалі. Викличеш до мене ваших бугрів *****... пардон, ви ж тут без понятій... наших. Словом, після сніданку вашого головного — до мене. Я йому все розтолкую.

Гроші у нас були. Нам вдавалось їх отримувати різними шляхами — у тому числі й заробляли. На що ми витрачали гроші? На власний комфорт, можливість жити, залишатися Людьми. Не на жеровисько. Іноді краще обійтися сухим хлібом, аніж утратити людську подобу. В нас була доглянута, затишна казарма, чисті лазня і пральня. Ми були організовані й хитрі. Зрадники, які траплялися, пробували працювати на «адміністрацію», або повторювали долю блатних, або ж насправді працювали на нас. Тому ми змогли

вижити.

...Сьогодні нас повернули в бараки, оскільки у кацапів було свято — вихідний день. Вони називали це «день вассасєдінєня». За парканом було чути ранкове ревище місцевих з «посьолка». Схоже, тутешня влада їх привітала і налила на честь «свята» бормотухи. Тепер вони співали під гармошку патріотичних пісень, волали «я рускій», «катюшу», потім перейшли на «блатні»: «вора любила, с ворами хаділа», «гоп-стоп, ми падашлі із-за угла» та іншу ересь. Танцювали з гиканням і баб'ячим вищанням. Невдовзі це переросте у п'яні бійки, розбори та поножовщину з істеричними вересками місцевих молодух і надривним риданням їхніх дебілкуватих виплодків.

Нічого нового й оригінального. Все, як і сотні років тому. ХХІ століття. А тут ті ж столітні інтер'єри в посьолку і таборі, ті ж розваги, тільки у них нове свято — «первая гадавціна», «день вассасєдінєня». Ще один привід залити пельку водярою, набити морди одне одному, а потім — і своїм бабам, дітям, а заодно й відгамселити собак, які розгавкались, очманілі від безумства двоногих істот. Вечір закінчиться їхнім скавулінням і несподіваним утихомиренням усього пасьолка під «падмасковниє вечера-а-а-а»...

Ми ж у бараці заварили міцного чаю, щоб зігрітись, і провели свою нараду. Їхнє свято було днем нашої трагедії... А поки треба було думати про інше: підбити спільні кошти, добути їх, якщо не вистачатиме для всіх, і поміркувати, як нам прожити й головне — вижити до виходу на волю. А також, як кожному дістатися додому. Добре знаючи «наше» начальство, ми розуміли, що могли сподіватися тільки на себе.

Андрій Васильович, «Майорчик», повернувшись од Бабца, сів у голові столу й поклав перед собою якісь папери. Хлопці, котрі грілися, голосно присьорбуючи гарячий чай, розсунулися, щоби

створити йому комфортний простір. Майор побіжно переглянув списані аркушики, заклопотано надуваючи щоки, глянув на мене і запитав:

— А який зараз місяць? Щось живу, ніби поза часом.

— Схоже... гівнень... П'ятнадцяте гівня, — уточнив я, подумав і додав, пригадавши, як ми пережили минулу нескінчену зиму: — А перед тим були сракень, дупень, жопень, а ще раніше — блювотень, — бовкнув.

— Риготень пропустив, — зауважив Майорчик майже серйозно, сприйнявши мою гру в слова. — Сподіваюся, наступних пів року будуть із приємнішими місяцями... Хоча б з їхніми назвами...

Ще раз перебрав папірці зі списками та помітками і сказав:

— Нам треба багато чого вирішити, братики, — обвів бранців, які враз підсунулися до нього, витягуючи шиї, щоби краще дослухатися до слів командира... — Свобода — справа не проста, як з'ясувалося...

Отже, я мав іти з третьою партією. Не тому, що не мав грошей чи економив — воля коштує набагато більше. Кожний день, кожна хвилина, кожна мить. Ми домовилися, що у першій партії підуть хворі, багатодітні, старші; наступними — ті, хто найдовше у полоні. Останніми — офіцери, сержанти, молоді, волонтери. Вони мали залишатися під нашим наглядом.

Кацапи найбільше ненавиділи саме волонтерів, котрі з 2014 року допомагали ЗСУ, навіть якщо вони займалися порятунком тварин чи евакуацією цивільних із зони бойових дій. Вважали, що саме через них не змогли швидко захопити Україну і зазнали великих втрат. А ще серед «особливо небезпечних злочинців» були й шістнадцятилітні. Їх хапали на вулицях українських міст за косі погляди на окупантів, за «неправильний» одяг, за мову і пакували колонами в Сибір. Без суду. Через так звані «сортувальні депо» при «військових комендатурах». Все було спрощено до мінімалізму. І

хто добирався сюди живцем, не був розстріляний або проданий дорогою в рабство, міг вважати себе щасливцем.

Не знаю, як в інших таборах, чутки доходили різні, але ми завжди вирішували усе спільно, громадою. І це врятувало нас і дало більшості можливість вижити.

У цих ненависних сибірських нетрищах...

А поки кацапи в «посольку» заливали пельки водярою і ревіли свій «шансон», ми співали стиха інших пісень...

Сніги, сніги... Червоне, чорне, біле... Сибірських рік закуті береги... Сніги, сніги мене заговорили Усе життя спокутувать борги. Скулили пси, і кулі голосили, Якщо є диво — це одне із див: Не знаю, де набралась вовча сила, Не відаю, як тільки я дожив... Не плакав, не боявся, не жалівся Від тих часів студеної пори. Старий я, щоб іти тепер в криївки, Та знову розпинають прапори...

* * *

Через місяць нарешті настала пора і нам покидати табір з третьою партією. На прощання в канцелярії мені видали «собачий паспорт» у формі сірого аркуша паперу з моїм фото і з написом, що я маю з'явитися в «депо натуралізації при комендатурі» за місцем проживання для отримання постійних документів громадянина «ввр». Я розписався в десятку grosbuxів. Де було вказано, що мені видали купу одягу, «кальсони летніє, прастіє», «нательную рубашку летнюю», продовольство в дорогу, проїзні квитки, а також гроші в сумі 118 000 рублєй. Цього всього, звісно, я не отримав. Зате капітан-діловод Шархімуллін побажав мені здохнути дорогою. «Пшов вон», — почув я напутні слова, і це були найщасливіші слова, котрі звучали для мене за весь минулий рік.

Із лаврухами ми попрощалися прихильніше. Постояли з ними, очікуючи на автобуси, покурили, поспілкувалися про діла буденні... На виході отримали від них мобільні телефони, новий одяг, гроші й таке інше. Це коштувало немало. Але то були приємні бонуси, що

вартували всіх грошей світу. Ми поверталися мало того, що до життя, — ми поверталися в цивілізацію. За воротами табору ставали людьми... Нехай навіть апріорі вражені у правах. Лаврухи замовили для нас два великі пасажирські автобуси, які очікували біля брами, і скоро ми розсідались у них, метушливо, на ходу, змінюючи табірний одяг на цивільний.

Коли наша невелика колона рушила розбитою болотистою дорогою, вразив «посьолок», поруч із яким ми прожили стільки часу, але ніколи його не бачили. Нас завозили обхідним шляхом на ділянки валити ліс у закритих тентованих вантажівках без вікон. А тут... Перехняблені почорнілі хатки, повалені паркани, засрані сміттям і нечистотами вулички, сірі двоповерхові хатки, типу «общаг», і люди. Немов із фільмів про зомбаків. Більшість якщо не у табірній роботі, то обов'язково має на собі щось із цього стильного в'язничного лука — як не черевики, то засмальцьований смугастий бушлат.

Мабуть, увесь «посьолок» вибрався нас проводити, супроводжуючи лютими, вовчими поглядами осіб невизначеного віку. Раптом у вікно полетів жмут багнюки. Місцеві як з ланцюга зірвались і почали щось істерично волати, погрожуючи кулаками. Затим у вікна ще і ще полетіла багнюка. Вони жбурляли її, зачерпуючи з болітця у центрі «посьолка». Над болотом гордо стовбичив обдертий пам'ятник лєніну, а за ним — «посьолкова» рада з новим барвистим триколом і портретом над вхідними дверима плюгавого криворотого в. в. путіна. Його недавно їхня Дума оголосила довічним правителем і «вождем об'єднаних народів всевеликої русі». Під цю подію була створена нова партія «всевеликіє русічі», скорочено «всерусі», що особливо потішало наших галичан.

Водій дав газу, але на цій дорозі автобус тільки стало закидати з боку в бік. Хтось розумний спереду салону відчинив кватирку і

викинув свою робу. Це зацікавило місцевих, вони завмерли, відтак один стрімголов кинувся її підбирати. Опісля з автобуса вилетіла назовні ще одна роба... Глибинний народ обтер від болота руки... Їхні погляди перемінилися. Спочатку стали зацікавленими, потім благальними, як у жебраків біля церкви. А коли ми стали викидати у вікна своє дрантя, вони галасливо кинулися збирати його...

Наш транспорт вирвався на трасу. Хлопці визирали у квартирки і вражено коментували: «Б'ються! Вони вже б'ються! За барахло!...».

Мені кацапські розваги були зовсім не цікаві. Я мріяв якнайшвидше повернутися додому. У Київ. Де, сподівався, все по-іншому... У голові крутилося «Двадцять перше століття... Їду додому. Майже вільний. Усе інше потім... Усе інше — потім. А поки — трохи сну... Дорога довга через усю цю «вевеєрію», абсурдну і дику... Додому. В Україну».

Ми не дуже добре усвідомлювали, що насправді відбувається в окупованій частині України. Одна справа читати, чути від рідних чи знайомих, що там діється, інша — відчувати це на власній шкірі. Зате ми бачили, як трансформувалася росія. Вона реально перетворювалася на Китай часів Мао з культом «вождів», шовіністичною ідеологією, щоправда, з місцевим колоритом і награною показухою. Це — для «глибинного народу». Яким управляли олігархат та ФСБ. Справжньою ідеологією у «глибинці» і на периферії були пияцтво, злидота й ненависть до всього світу.

Зате вони пишалися новою назвою країни, яку затвердила їхня дума на початку 2021 року і перед сотнями камер кишенькового телебачення підписав позитивний «правитель». Підписуючи у повній пафосного несмаку золотій кімнаті під яскравими софітами з прапорами та якимись немислимыми фантазійними гербами й портретами українських князів, плюгавий вождь аргументував нову назву так: «Однозначно підтримую рішення нашого демократичного парламенту. Зверніть увагу: є ж Велика Британія,

було велике княжество маскофскає, всевеликає войско донское... Вдумайтеся тільки: ще на початку XX століття увесь світ називав нас «великороси». Тобто «великі», потужні, могутні! Тому так: давайте будемо наближатися до цих ідеалів і повертати історичну справедливість». Логіки у цьому було нуль, але наступного ранку дума оголосила про зміну назви країни. Особливо раділи різні комуняки, сталінці, заявляючи, що це насправді повернення до видозміненої назви ССРСР. Для істинних імперців це означало «возвращеніє к истокам».

• • •

Далі — у повній книжці «Курва війна : роман-версія».
nashaknyga.com.ua